

Sociedade Galega de Historia Natural

Dende 1973 estudiando, divulgando e defendendo o medio natural galego

Presidencia

Apartado de Correos nº 330 ; 15780 SANTIAGO DE COMPOSTELA
<http://www.sghn.org> e-mail:sghn@sghn.org CIF: G-15037211

1 / 6

Sra. Directora Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático

Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda

ASUNTO: Trámite de consultas previas na avaliación ambiental estratéxica do Plan xeral de ordenación municipal do concello de Valdoviño (A Coruña). Expediente: 2018AAE2155.

Serafín J. González Prieto, en nome e representación da Sociedade Galega de Historia Natural (en adiante SGHN), na súa calidade de Presidente de la asociación,

EXPÓN:

1. Que o Termo Municipal de Valdoviño alberga unha importante representación de hábitats naturais de interese comunitario, así como de especies de flora e fauna endémica, rara ou ameazada no contexto do NW Ibérico e da fachada do SW atlántico europeo. A importancia destes compoñentes da Biodiversidade e do Patrimonio Natural determinou a designación de diferentes áreas naturais protexidas, incluíndo Áreas Protexidas por Instrumentos Internacionais (Humidal Ramsar da Lagoa de Valdoviño), Espazos Protexidos da Rede Natura 2000 (ZEC ES1110002 Costa Ártabra. ZEPA ES0000258 Costa de Ferrolterra-Valdoviño. ZEPA ES0000496 Ferrolterra-Valdoviño) así como diferentes designacións de Espazos Naturais Protexidos (Humidal Protexido da Lagoa e Areal de Valdoviño, Espazo Protexido Rede Natura 2000 Costa Ártabra, Espazo Protexido Rede Natura 2000 Costa de Ferrolterra – Valdoviño). Desafortunadamente, ditas figuras de protección foron ata agora incapaces de evitar continuas actuacións ambientalmente lesivas no litoral de Valdoviño ao longo das últimas décadas, mesmo a pesares das denuncias presentadas ante instancias internacionais (Secretaría da Convención de Ramsar; Comisión Europea), estatais e autonómicas.
2. Que no Documento Inicial Estratégico do Plan Xeral de Ordenación Municipal de Valdoviño (en adiante DIE-PXOM) sometido a participación pública responde a un modelo vetusto de uso insostenible e destrutivo do espazo costeiro galego, que se agravaría e amplificaría ao poñer en dúbida a integridade dos espazos naturais existentes no territorio, así como as obrigas de manter ou restaurar a un estado de conservación favorable as especies protexidas e os hábitats de interese comunitario situados nestes espazos.
3. Que no Documento Inicial Estratégico do Plan Xeral de Ordenación Municipal de Valdoviño (en adiante DIE-PXOM) sometido a participación pública a escasa cartografía non inclúe os límites dos distintos espazos naturais e das súas unidades de zonificación, nin tampouco o límite do Dominio Público Marítimo Terrestre e das zonas de servidume e a zona de influencia.
4. Que no DIE-PXOM son moi deficientes tanto a información ambiental como a valoración das posibles afeccións que sobre os compoñentes do Patrimonio Natural e da Biodiversidade que se derivarían das propostas de clasificación do solo que, por outra banda, se realizan á marxe da súa avaliación ambiental acorde co artigo 46 da Lei 42/2007 e do artigo 6 da DC 92/43/CEE, nun claro incumprimento destas normas.
  - a. No apartado de normativa inclúense a Lei 9/2001, o Decreto 72/2004 e a figura de Zona de Especial Protección dos Valores Naturais que foron derogados pola Lei 5/2019.
  - b. No apartado de hábitats de interese comunitario, nin sequera se utiliza a cartografía ambiental oficial dos Espazos Naturais Protexidos existentes no municipio de Valdoviño, negando así a presencia dun elevado número de tipos hábitats da Directiva hábitat (DC 92/43/CEE), moitos deles prioritarios. A maiores, inclúense tipos de hábitat inexistentes no

Sociedade Galega de Historia Natural

Dende 1973 estudiando, divulgando e defendendo o medio natural galego

Presidencia

Apartado de Correos nº 330 ; 15780 SANTIAGO DE COMPOSTELA
http://www.sghn.org e-mail:sghn@sghn.org CIF: G-15037211

2 / 6

municipio (por ex. turbeiras de cobertor, Código Natura 7130*), ou de telos identificados, os redactores deberían proponer con urxencia algunha figura de Espazo Natural Protexido para a súa protección.

- c. Non existe un apartado de flora, únicamente aparecen citadas tres especies protexidas dentro do apartado de hábitats de interese comunitario, ignorando a información ambiental oficial sobre os espazos naturais protexidos no ámbito do PXOM.
- d. A listaxe de especies exóticas invasoras que afectan o estado de conservación dos ecosistemas, hábitats e biótopos resulta moi incompleto, máis áinda cando a maioría das especies vexetais exóticas invasoras son derivadas dos labores de axardinamento que se realizan en zonas do DMPT así como nos xardíns privados que se estableceron no ámbito das diferentes áreas naturais protexidas.
- e. No apartado de fauna sorprende moi negativamente que áinda se cite o Catálogo Nacional de Especies Ameazadas (CNEA) aprobado polo Real Decreto 439/1990, en lugar do Real Decreto 139/2011. Resulta inadmisible o emprego de información ambiental desactualizada e/ou derogada hai 11 anos. Para que a avaliación ambiental estratéxica teña validez, este apartado debe reescribirse completamente, utilizando a información ambiental más actualizada (Convenio de Berna, Directiva 92/43/CEE , Directiva 2009/147/CE, Listaxe de Especies en Réxime de Protección Especial, Catálogo Español de Especies Ameazadas, Catálogo Galego de Especies Ameazadas) e complementándoa con información obtida en campo. De non ser así, carece de validez. Por outra banda, nun documento redactado en galego, os nomes comúns das especies deberán estar tamén en galego.
- 5. Que a proposta de clasificación e delimitación do solo no DIE-PXOM entra en conflito coa obriga de protexer as áreas designadas como Espazos Protexidos Rede Natura 2000 e Espazos Naturais Protexidos establecida na normativa europea, estatal e autonómica: Directiva Aves, Directiva Hábitat, Lei 42/2007, Lei 5/2019, Decreto Humidais [Decreto 127/2008]), Plan Director da Rede Natura 2000 de Galicia (Decreto 37/2014), Plan de Conservación do Humidal de Valdoviño (Decreto 30/2015), que ten categoría de Humidal de Importancia Internacional da Convención Ramsar
- 6. Que a proposta de clasificación e delimitación do solo no DIE-PXOM incumpe o artigo 34 da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia ao non considerar como "Solo rústico de especial protección de espazos naturais" distintas superficies que posúen a condición de Área Protexida por Instrumento Internacional (Convención Ramsar), Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC, ZEPA) e Espazo Natural Protexido, e que no momento da declaración destes espazos non posuían as condicións propias dun solo urbano.

Artigo 34.2. f: Solo rústico de protección de espazos naturais, constituído polos terreos incluídos na Rede galega de espazos protexidos, nas áreas de presenza e áreas críticas definidas nos plans de recuperación ou plans de conservación de especies ameazadas e naqueloutras zonas para as que así se determine expresamente nalgún dos instrumentos de planificación recollidos na Lei 5/2019, do 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia.

Artigo 34.3. Os concellos que durante a elaboración do seu plan e como consecuencia do estudio detallado observasen ámbitos que, a pesar de non contar con protección sectorial, conteñen valores merecedores de especial protección poderán outorgarllles tal categorización, previa xustificación adecuada e conformidade expresa da administración que ostente a competencia sectorial.

Artigo 34.4. Cando un terreo, polas súas características, poida corresponder a varias categorías de solo rústico, aplicaranse os distintos réximes de forma complementaria.

Artigo 34.5. O plan xeral poderá excluír xustificadamente do solo rústico de especial protección os terreos necesarios para o desenvolvemento urbanístico racional, previo informe favorable do órgano que ostente a competencia sectorial correspondente.

- 7. Que o DIE-PXOM non xustifica en ningún caso a aplicación do artigo 34.5 da Lei do Solo, que en calquera caso debería adaptarse aos criterios fixados na lexislación estatal (artigos 49 e 52 da Lei

Sociedade Galega de Historia Natural

Dende 1973 estudiando, divulgando e defendendo o medio natural galego

Presidencia

Apartado de Correos nº 330 ; 15780 SANTIAGO DE COMPOSTELA
<http://www.sghn.org> [e-mail:sghn@sghn.org](mailto:sghn@sghn.org) CIF: G-15037211

3 / 6

42/2007; artigo 13.3 do Real Decreto Lexislativo 7/2015) e autonómica (artigo 43 da Lei 5/2019). A continuación, indícanse algúns dos ámbitos onde a clasificación do solo no DIE-PXOM realiza contravindo a lexislación galega do solo e a lexislación estatal e autonómica sobre espazos naturais, e contemplando usos e actividades vinculadas ao tipo de solo que son susceptibles de xerar novos impactos nos devanditos espazos naturais e nos compoñentes do patrimonio natural e da biodiversidade:

- a. **Punta Taraza** (8.198107 W, 43.601084 N) a delimitación do Solo Urbano Consolidado invade terreos que posúen a condición de Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido que, ademais, albergan distintos tipos de hábitats prioritarios e especies de flora catalogada polo que deberían clasificarse como Solo rústico de protección de espazos naturais. O DIE-PXOM contempla ademais.
- b. **Monte Campelo** (Parroquia de Meirás). A cartografía do DIE-PXOM non contempla que este terreo posúa tamén a consideración de ZEPA (Costa de Ferrolterra – Valdoviño. SiteCode: ES0000258).
- c. **Costa do Risco** (Parroquia de Meirás). Nesta área sitúase o tramo estuarino do curso designado na cartografía oficial como Rego de San Vicenzo. A zona aluvial deste tramo estuarino é agora clasificada exclusivamente como Rural Común. Estes terreos posúen a condición de espazo natural, integrando distintas categorías de Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido, polo que deberían clasificarse como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.
- d. **O Funchal** (Parroquia de Meirás). Na contorna desta área (8.183358 W, 43.599137 N) establecese unha ampla zona clasificada exclusivamente como “Solo de Núcleo Rural Común”, cunha pequena área de Solo de Núcleo Rural Tradicional. Posto que toda esta área foi designada como Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido, os terreos deberían clasificarse como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.
- e. **Lago.** Na parroquia de Lago, unha área en torno ao punto 8.168374 W, 43.602475 N e en contacto coa estrada Ferrol-Valdoviño (AC-116), aparece clasificada de forma exclusiva como Solo de Núcleo Rural Común e Solo de Núcleo Rural Tradicional. Pero esta zona posúa a condición de Área Protexida por Instrumento Internacional (Ramsar), Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido; en consecuencia, estes terreos deberían clasificarse como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.
- f. **Outeiro.** Na parte máis setentrional de Outeiro, englobado no interior do Ramsar de Valdoviño, (8.168415 W, 43.602496 N), delímítase unha zona clasificándoa exclusivamente como Solo de Núcleo Rural Común. Esta área inclúe terreos declarados como Área Protexida por Instrumento Internacional (Convención Ramsar), Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido, polo que deberían clasificarse como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.
- g. **Lagoa de Valdoviño, zona S.** O límite Sur da Lagoa de Valdoviño discorre a través da estrada AC-116, pero o mapa achegado no DIE-PXOM non permite avaliar a delimitación do solo que se realiza nesta contorna de alto grao de fraxilidade e sensibilidade ambiental.
- h. **Lagoa de Valdoviño, Zona SE.** O límite SE da Lagoa de Valdoviño esténdese dende o núcleo rural común de O Barreiro a árees adxacentes ao propio humidal que se asolagan de forma periódica. A área da lagoa inclúe terreos declarados como Área Protexida por Instrumento Internacional (Convención Ramsar), Espazo Protexido Rede Natura 2000

(ZEC, ZEPA) e Espazo Natural Protexido. Sería lóxico excluír da condición de solo de núcleo rural as áreas afectadas pola oscilación natural do humidal, que formaron parte da designación inicial do Humidal Ramsar de Valdoviño ata que foi modificada sen criterio ambiental.

- i. **Lagoa de Valdoviño, Zona NE.** Unha situación similar prodúcese na zona NE da Lagoa de Valdoviño (Atios-Cámping), onde áreas contiguas ao vaso lacunar se clasifican como Solo Urbano Consolidado, Solo Urbano non Consolidado e Solo Urbanizable. A área lacunar inclúe terreos declarados como Área Protexida por Instrumento Internacional (Convención Ramsar), Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC, ZEPA) e Espazo Natural Protexido. A maiores, a Zona Urbanizable é atravesada por un leito fluvial e integra distintas representacións de hábitats de humidaís. O desenvolvemento urbano das mesmas resulta incompatible coa necesidade de garantir un estado ecolóxico favorable no humidal, así como un estado de conservación dos hábitats e das especies de flora e fauna.
- j. **Tramo Lagoa de Valdoviño - A Saíña.** Entre a desembocadura da lagoa costeira de Valdoviño e a praia da Saíña existen diversas infraestruturas de uso público (aparcadoiro, cafetería, instalacións de socorristas e de recreo). A maior parte desta zona corresponde con terreos dentro do DPMT ou ben da zona de servidume de protección, e todos estes terreos teñen a consideración de área protexida: Área Protexida por Instrumento Internacional (Convención Ramsar), Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC, ZEPA) e Espazo Natural Protexido. Polo tanto, o aparcadoiro integrado na Zona de Servidume non pode clasificarse como Solo Urbano Consolidado, como se fai incorrectamente no DIE-PXOM.
- k. **A Saíña.** Ao longo das últimas décadas, a Demarcación de Costas do Estado realizou neste ámbito territorial un importante traballo de recuperación do DPMT, eliminando edificacións e elementos urbanos para recuperar a naturalidade do medio litoral. No canto de proseguir ou consolidar ditas accións, o DIE-PXOM promove unha involución da situación considerando toda a área contigua ao medio mariño de forma exclusiva como como Solo de Núcleo Rural Común e Solo de Núcleo Rural, integrando nesta categoría terreos que posúen a declaración oficial de espazo natural: Área Protexida por Instrumento Internacional (Ramsar), Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC, ZEPA) e Espazo Natural Protexido. Estes terreos, en consecuencia, deberían clasificarse como Solo rústico de protección de espazos naturais.
- l. **A Robaleira.** Considéranse como Solo Urbano Consolidado (Solo de Núcleo Rural Común e Solo de Núcleo Rural) terreos que posúen a declaración oficial de Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido, polo que deberían clasificarse como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.
- m. **O Rodo (parroquia de Pantín).** Considéranse como Solo de Núcleo Rural Común, terreos posúen a declaración oficial de espazo natural (Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido) e que deberían ser clasificados como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.
- n. **O Castro e Marnela de Abaixo (parroquia de Pantín).** Considéranse como Solo de Núcleo Rural Tradicional terreos que posúen a declaración oficial de espazo natural (Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido) e que deberían catalogarse como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.

Sociedade Galega de Historia Natural

Dende 1973 estudiando, divulgando e defendendo o medio natural galego

Presidencia

Apartado de Correos nº 330 ; 15780 SANTIAGO DE COMPOSTELA

<http://www.sghn.org>

e-mail:sghn@sghn.org CIF: G-15037211

5 / 6

- o. Os Veceiros (parroquia de Pantín).** Considéranse como Solo de Núcleo Rural Tradicional terreos que posúen a declaración oficial de espazo natural [Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido] e que deberían clasificarse como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.
  - p. O Atriño e O Freixo (parroquia de Pantín).** Considéranse como Solo de Núcleo Rural Tradicional e Solo de Núcleo Rural Común, terreos que posúen a declaración oficial de espazo natural [Espazo Protexido Rede Natura 2000 (ZEC) e Espazo Natural Protexido], e que deberían clasificarse como Solo rústico de especial protección de espazos naturais.
8. Que, dende un punto de vista formal e lingüístico, a redacción do documento é francamente mellorable, seguramente por mor unha tradución automática do castelán ao galego sen revisión. Así, por exemplo, os nomes comúns da fauna aparecen en castelán, o "Plan de Xestión do Risco de Inundación da Demarcación Hidrográfica Galicia-Costa" converteuse no "Plan de Xestión do Rocha de Inundación da Demarcación Hidrográfica Galicia-Costa", e non coinciden algunas imaxes citadas no texto co pé de imaxe dos cadros.

CONSIDERANDO:

1. Que o DIE-PXOM resulta incongruente coa normativa ambiental e do solo en relación coas clasificacións e determinacións que se expoñen para as áreas naturais protexidas existentes no seu ámbito. Ao incumprimento do artigo 6 da DC 92/43 e do artigo 46 da Lei 42/2007, súmase o feito de que as clasificacións do solo expostas tenden a reducir a natureza, o nivel de protección e as disposicións emanadas da normativa europea, estatal e autonómica así como do instrumento de xestión destas áreas protexidas, o Plan Director da Rede Natura 2000 de Galicia (Decreto 37/2014), instrumento que se corresponde normativamente cun Plan de Ordenación dos Recursos Naturais (PORN).
2. Que a lexislación estatal sobre áreas protexidas, patrimonio natural e biodiversidade consagra o principio de que as normativas ambientais e determinacións derivadas dos Plans de xestión das áreas protexidas - como é o caso dos PORN e en consecuencia do Plan Director da Rede Natura 2000 de Galicia (Decreto 37/2014) - prevalecen sobre a ordenación territorial e urbanística (artigo 2. f e 19 da Lei 42/2007). Incumprindo este principio ambiental básico, o DIE-PXOM pretende prevalecer sobre os obxectivos de conservación das áreas protexidas existentes e das determinacións que emanan da normativa europea, estatal e autonómica, así como das contempladas no Plan Director da Rede Natura 2000 (Decreto 37/2014). A vulneración do criterio de prevalencia marcado pola norma estatal (Lei 42/2007), móstrase no momento de clasificar o solo no ámbito das áreas declaradas como espazos naturais, non outorgando a condición de Solo de especial protección de espazos naturais a amplas superficies contempladas nestas figuras, á vez que se establecen tipoloxías de solos que resultan incompatibles cos obxectivos de conservación destes espazos. Con este proceso trátase de reducir a protección ambiental de determinados ámbitos do espazo natural, realizándoa á marxe dos criterios que veñen determinados na propia lexislación ambiental (Lei 42/2007, Real Decreto Lexislativo 7/2015) e autonómica (Lei 2/2016, Lei 5/2019), todo iso sen expor unha avaliación adecuada das repercuśóns que debería levar a cabo acorde co artigo 6 da DC 92/43/CEE e co artigo 46 da Lei 42/2007.
3. Que, polo anteriormente exposto, considérase que o DIE-PXOM non se axusta á lexislación ambiental da Unión Europea (DC 92/43/CEE), do Estado (Lei 42/2007, Lei 28/1988 de Costas; Real

Sociedade Galega de Historia Natural

Dende 1973 estudiando, divulgando e defendendo o medio natural galego

Presidencia

Apartado de Correos nº 330 ; 15780 SANTIAGO DE COMPOSTELA
<http://www.sghn.org> e-mail:sghn@sghn.org CIF: G-15037211

6 / 6

Decreto Lexislativo 7/2015) e da Comunidade Autónoma de Galicia (Lei 2/2016, Lei 5/2019, Decreto 37/2014).

4. Que as determinacións expostas no DIE-PXOM resultan lesivas para a integridade dos espazos naturais protexidos declarados no termo municipal de Valdoviño: Áreas Protexidas por Instrumentos Internacionais (Humidal Ramsar da Lagoa de Valdoviño), Espazos Protexidos da Rede Natura 2000 (ZEC ES1110002 Costa Ártabra; ZEPA ES0000258 Costa de Ferrolterra - Valdoviño; ZEPA ES0000496 Ferrolterra-Valdoviño) así como diferentes designacións de Espazos Naturais Protexidos (Humidal Protexido da Lagoa e Areal de Valdoviño, Espazo Protexido Rede Natura 2000 Costa Ártabra, Espazo Protexido Rede Natura 2000 Costa de Ferrolterra - Valdoviño). Sendo susceptibles de afectar de forma moi negativa ao estado de conservación dos hábitats de interese comunitario e das especies de flora e fauna protexida presentes nestes espazos e que determinaron a súa declaración.

Por todo o cal,

SOLICITA:

Que non se desestime totalmente o Documento Inicial Estratéxico. Avaliación Ambiental Estratéxica do Plan Xeral de Ordenación Municipal de Valdoviño (Agosto 2021) esixindo unha nova redacción, utilizando a mellor e más adecuada información ambiental, e dando cumprimento á normativa ambiental, especialmente a referida ás áreas protexidas existentes no seu ámbito.

En Santiago de Compostela a 2 de marzo de 2022

El Presidente de SGHN

Serafín González Prieto